

DIRİLİŞ POSTASI

eni seçim kaını geliyor! Dikkat çekemizi detay

11 Eyl 2016 - 11:04 - [Gündem](#) G: 22 Oca 2021 - 15:32

Acıların dinmediği 36 yıl

ABONE OL

Google News

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde silahlı kuvvetlerin yönetime üçüncü açık müdahalesi olan 12 Eylül Askeri Darbesi'nin üzerinden 36 yıl geçti. Dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren öncülüğünde gerçekleştirilen darbe ile siyasi partiler lağvedildi, 650 bin kişi gözaltına alındı, 7 binden fazla kişi için de idam cezası istendi.

“Sağ-sol çatışması”, “Siyasi, sosyal ve ekonomik istikrarsızlık” bahanesiyle askerlerin yönetime el koyduğu 12 Eylül’ün acıları hala tazeliğini koruyor.

12 Eylül 1980 Cuma günü saat 03.59’da Türkiye radyoları (TRT) İstiklal Marşı’nın çalınmasıyla yayına geçti. Daha sonra anons yapılmadan, Harbiye Marşı çalındı.

Marşın bitiminde ise Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı Orgeneral Kenan Evren imzasıyla yayımlanan Milli Güvenlik Konseyi’nin bir numaralı bildirisi okunmaya başlandı. Bu bildiriye 5 bildiri daha izledi.

Türk demokrasisine darbe yapıldığının en resmi açıklaması ve gerekçesi ise dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Evren tarafından, “... Kendi kendini kontrol edemeyen demokrasiyi sağlam temeller üzerine oturtmak, kaybolan devlet otoritesini yeniden tesis etmek için yönetime el koymak zorunda

kalmıştır.” ifadeleriyle duyuruldu.

Darbenin Evren dışındaki uygulayıcıları ise Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Nurettin Ersin, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Tahsin Şahinkaya, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer ve Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun’dan oluşan komuta kademesiydi.

Darbe gerekçeleri

TSK’nın emir-komuta zinciri içerisinde gerçekleştirdiği darbenin en önemli gerekçesi “Güvenlik” oldu.

TBMM’nin 22 Mart 1980’de ilk turunu yaptığı Cumhurbaşkanlığı seçimini, 114 tur oylama yaptığı halde darbe gününe kadar sonuçlandıramamasının da etkiliği olduğu süreçte, gazeteci Abdi İpekçi, Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, DİSK ve Maden-İş Sandikası Genel Başkanı Kemal Türkler, MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak, Eski Başbakan Nihat Erim, Adalet Partisi İstanbul Milletvekili İlhan Egemen Darendelioğlu, CHP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, MHP Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı Ali Rıza Altınok ile eşi ve kızının öldürülmesi gibi çok sayıdaki siyasi cinayet de darbeci generallerin gerekçeleri olarak ileri sürüldü.

6 Eylül’de Konya’da düzenlenen “Kudüs Mitingi” de darbe yönetimi tarafından “Şeriatçi girişim” olarak gösterilmişti.

Hazırlıkları haziran ayında yapıldı

Askeri darbenin hazırlıkları Haziran 1980’den itibaren Genelkurmay Karargahı’nda yapılmaya başlandı.

Kod adı “Bayrak Harekatı” olan darbe, ilk olarak bütün ordu komutanlarına gönderilen, “Bayrak Planı’nın uygulanmaya giriş günü 11 Temmuz, saati ise: 04.00’tür” bildirisi ile hayata geçirilmek istendi ancak 2 Temmuz’da Süleyman Demirel’in Başbakanlığındaki hükümetin güvenoyu almasıyla plan ertelendi.

Plan aynı isimle 12 Eylül sabaha karşı uygulamaya konuldu, artık sokaklara palet ve postal sesleri hakimdi.

Emir-komuta zinciri içinde gerçekleştirilen bu darbe, 27 Mayıs 1960 ve 12 Mart 1971 muhtırasının ardından Türkiye Cumhuriyeti tarihinde silahlı kuvvetlerin yönetime üçüncü açık müdahalesi olarak tarihteki yerini alıyordu.

Demirel ve Ecevit Hamzakoy’a, Erbakan ile Türkeş Uzunada’ya

Bu müdahale ile Süleyman Demirel’in başbakanı olduğu hükümet görevden alındı, TBMM lağvedildi. 1970 sonrasında değiştirilen 1961 Anayasası uygulamadan kaldırıldı ve Türkiye siyasetinin yeniden tasarlandığı bir askeri dönem başlamış oldu.

Cuntacılar ülke genelinde 13 sıkıyönetim bölgesine 13 generali, sıkıyönetim komutanı olarak atarken, Türk Hava Kurumu, Çocuk Esirgeme Kurumu ve Kızılay dışındaki derneklerin faaliyetleri de durduruldu.

Siyasi partileri de lağveden askeri yönetim, Süleyman Demirel ile Bülent Ecevit’i Hamzakoy’a, Necmettin Erbakan ile Alparslan Türkeş’i ise Uzunada’ya sürgüne gönderdi. Siyasi yasaklar geldi. Darbeye liderlik eden 5 generalin oluşturduğu Milli Güvenlik Konseyi bütün yetkileri ele aldı.

Eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Bülent Ulusu’ya kurdurulan hükümet, 21 Eylül’de göreve başladı. Darbe

öncesinin Başbakanlık Müsteşarı Turgut Özal da darbe hükümetinde ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı olarak görev aldı.

Darbe ardından geçen 3 yıl içerisinde önemli kanunların tamamına yakını değiştirildi ve askeri yönetimin belirlediği Danışma Meclisi tarafından hazırlanan Anayasa, yapılan "Güdümlü" referandumla yüzde 92'lik "Evet" oyu aldı.

Aynı halk oylamasında, Kenan Evren Cumhurbaşkanı seçildi. Kabul edilen Anayasa'da bulunan, askeri yönetim üyelerinin ömür boyu yargılanmasını engelleyen, geçici 15. Madde, 2010'daki Anayasa değişikliği referandumuna yürürlükte kaldı.

50 kişi idam edildi

Darbeden sonra ilk idamlar, 9 Ekim 1980 tarihinde gerçekleşti. İlk olarak sol görüşlü Necdet Adalı, ardından ülkücü Mustafa Pehlivanoglu idam edildi. Darbe öncesinde bir askeri inzibat erini öldürdüğü gerekçesiyle hüküm giyen 17 yaşındaki Erdal Eren 19 Mart 1980 tarihinde idama mahkum edildi.

Eren'in idam kararı Yargıtay tarafından iki kere iptal edilmesine rağmen, Milli Güvenlik Konseyi tarafından onaylanan kararlar ve yaşı büyütülerek 13 Aralık 1980'de Ankara Merkez Ulucanlar Cezaevi'nde infaz edildi.

Milyonların hayatı etkilendi

Darbeden sonraki süreçte askeri yönetim, milyonlarca kişinin hayatını etkileyen kararların altına imza attı ve yıllar sürecektir travmalara neden oldu.

Darbe sürecinde 650 bin kişi gözaltına alındı, açılan 210 bin davada 230 bin kişi yargılandı, 7 binden fazla kişi için de idam cezası istendi. Bunlardan 517 kişiye idam kararı verilirken, kararların 50'si uygulandı. 14 bin kişi vatandaşlıktan çıkarılırken, yaklaşık 100 bin kişi örgüt üyesi olma suçundan yargılandı, 30 bin kişi ise "Sakıncalı" olduğu iddiasıyla işten çıkarıldı.

İşkence ve faili meçhullerin çokça yaşandığı dönemde bine yakın film yine sakıncalı bulunduğu için yasaklandı, 4 bine yakın öğretmen çok sayıda üniversite görevlisinin işine son verildi. Yüzlerce gazeteci için de binlerce yıla varan hapis cezaları istendi.

"Hiçbir askeri müdahale meşrulaştırılmaz"

Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) İstanbul Genel Koordinatörü Fahrettin Altun, AA muhabirine yaptığı açıklamada, 12 Eylül darbesiyle Türkiye'de sistemin yeniden yapılandırıldığını belirterek, darbeyle, Türkiye'deki yapının geri döndürülemez bir şekilde uluslararası bağımlılık etrafında şekillendirildiğini kaydetti.

Altun, Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) 15 Temmuz'daki kalkışmasını ise sadece bir darbe girişimi olarak değerlendirmemek gerektiğini belirterek, uluslararası bir güç odağının devletin içine sızan bir grubu kiralayarak, işgal girişiminde bulunduğunu aktardı.

FETÖ'nün 15 Temmuz'daki girişiminde darbe teknolojisinin kullanıldığına dikkati çeken Altun, şunları söyledi:

"Bazı programlarda 12 Eylül darbesi ile 15 Temmuz darbe girişimi karşılaştırılıyor ve 'Bunlar 12 Eylül'de bile yaşanmadı, 12 Eylül darbesi daha masum' mealinde konuşmalar geçiyor. Darbeler

arasında karşılaştırma yapılabilir ama 15 Temmuz'da yaşanan vahşet üzerinden Türkiye tarihinde gerçekleştirilmiş bir hiçbir askeri müdahale meşrulaştırılmaz, hoşgörülemez. Buna ilişkin ne yazık ki bir gayret söz konusu. Özellikle eski Türkiye'nin müesses nizamına ait unsurlar bunu özellikle kullanıyorlar. Baktığınızda bir kesim 12 Eylül'ü eleştirirken 27 Mayıs'ı yüceltir. Bu kesimin böyle bir yaklaşımı söz konusu. 27 Mayıs çok ciddi anlamda Türkiye'ye zarar vermiştir.”

27 mayıs darbesi, 27 mayıs 1960 darbesi, 12 Eylül darbesi, 12 Eylül 1980 darbesi

11 Eyl 2016 - 11:04 - [Gündem](#)

Yorum yaz

Sitemizdeki dış bağlantılar referans amaçlıdır, dış bağlantıların içeriklerinden kuruluşumuz sorumlu değildir

Kuruluş Hakkında

Künye Bilgileri

Yayın İlkeleri

Haber İhbar
Reklam Ver

İletişim

© 2022 Diriliş Postası Tüm Hakları Saklıdır

[Veri Politikası](#) [Kullanım Şartları](#)

+90 (212) 550 90 05

daktilo

